

KONJUNKTIV PERFEKTA A PLUSQUAMPERFEKTA VE VĚTÁCH VEDLEJŠÍCH

CUM HISTORICUM

- *cum* „když“
- minulé děje
- záporka ve větě hlavní i vedlejší: *nōn*.
- **indikativ** minulého času nebo přítomnosti historického ve větě **hlavní**
- **konjunktiv** ve větě **vedlejší** (překlad: oznamovací způsob minulého času):
 - konjunktiv **imperfekta** (**současnost** s dějem věty hlavní)
 - konjunktiv **plusquamperfekta** (**předčasnost** před dějem věty hlavní)

Cum Hannibal ad Rōmam appropinquāret, Rōmānī urbem mūniēbant.

Když se Hanibal přibližoval k Římu, Římané opevňovali město.

Cum Hannibal in Italiam vēnisset, Rōmānōs vīcit.

Když Hanibal přišel do Itálie, porazil Římany.

	věta vedlejší	věta hlavní
současnost	<i>cum</i> + konjunktiv imperfekta když + indikativ min. času (nedokonavých sloves)	indikativ minulého času nebo přítomnosti historického indikativ min. času / prez. hist.
předčasnost	<i>cum</i> + konjunktiv plusquamperfekta když + indikativ min. času (dokonavých sloves)	indikativ min. času / prez. hist. indikativ min. času / prez. hist.

PODMÍNKOVÉ VĚTY

- **tři základní typy** (reálné, nereálné, potenciální), odlišné slovesné formy.
- spojky: *sī*; *nisi*.

Věty reálné

- *sī* „jestliže, -li“; *nisi* „jestliže ne“
- zápornka *nōn*
- děje podané jako reálné (uskutečňované) v přítomnosti, minulosti nebo budoucnosti
- **indikativy všech časů**, event. kombinace s imperativem

Sī bene labōrābant, laudābantur.

Jestliže / když dobře pracovali, byli chváleni.

Sī bene labōrant, laudantur.

Jestliže / když dobře pracují, jsou chváleni.

Sī bene labōrābunt, laudābuntur.

Jestliže / když budou dobře pracovat, budou chváleni.

Věty nereálné

- *sī* „kdyby“; *nisi* „kdyby ne“.
- zápornka *nōn*.
- děje podané jako nereálné (neuskutečňované) v přítomnosti nebo minulosti
- **konjunktivy imperfekta** nebo **plusquamperfekta** ve větě **hlavní** i **vedlejší**
 - **konjunktiv imperfekta**: nerealita v přítomnosti, překlad: kondicionál přítomný
 - **konjunktiv plusquamperfekta**: nerealita v minulosti, překlad: kondicionál minulý

Sī bene labōrārent, laudārentur.

Kdyby dobře pracovali, byli by chváleni.

(tj. ale nepracují dobře, a proto nejsou chváleni)

Nisi bene labōrārent, nōn laudārentur.

Kdyby dobře nepracovali, nebyli by chváleni.

(tj. ale pracují dobře, a proto jsou chváleni)

Sī bene labōrāvissent, laudātī essent.

Kdyby byli dobře pracovali, byli by bývali chváleni.

(tj. ale nepracují dobře, a proto nejsou chváleni)

Nisi bene labōrāvissent, nōn laudātī essent.

Kdyby nebyli dobře pracovali, nebyli by bývali chváleni.

(tj. ale nepracovali dobře, a proto nebyli chváleni)

Věty potenciální

- *sī* „kdyby“, „jestliže“; *nisi* „kdyby ne“, „jestliže ne“
- zápornka *nōn*
- směřují do přítomnosti nebo **budoucnosti**, děj podán jako **možný**
- **konjunktivy prézentu** nebo **perfekta** ve větě hlavní i vedlejší, často ale kombinace s indikativem futura
 - **konjunktiv prézentu**: děje **nedokončené**
 - **konjunktiv perfekta**: děje **dokončené** (jednorázové apod.)

Překlad konjunktivů: kondicionál přítomný nebo indikativ budoucího nebo přítomného času.

Sī bene labōrent, laudentur.

Kdyby dobře pracovali, byli by / budou chváleni

Jestliže budou dobře pracovat, budou chváleni.

(Tj. je možné, že dobře pracují / budou pracovat, a pak budou chváleni.)

Sī amīcus meus adsit, omnia ei narrem.

Kdyby tu (tak) byl můj přítel, všechno bych mu vyprávěl.

(Tj. pokládám za možné, že tu přítel bude.)

Nisi id bene fēcerint, nōn laudātī sint.

Kdyby to dobře neudělali, nebyli by/ nebudou pochváleni.

Jestliže to dobře neudělají, nebudou pochváleni.

(Tj. je možné, že to neudělají dobře a pak nebudou pochváleni..)

Sī amīcus meus vēnerit, omnia ei dīxerim. Kdyby (tak) přišel můj přítel, všechno bych mu řekl.
(Tj. pokládám, za možné, že přítel přijde.)

Porovnání potenciálních vět s větami nereálnými v přítomnosti

Sī amīcus meus adesset, omnia ei narrārem.

Kdyby tu můj přítel byl, všechno bych mu vyprávěl.

Nerealita, tj. přítel zde není.

Sī amīcus meus adsit, omnia ei narrem.

Kdyby tu (tak) byl můj přítel, všechno bych mu vyprávěl.

Potencialita, tj. domnívám se, že tato situace může nastat.

Sī amīcus meus aderit, omnia ei narrābō.

Jestliže tu bude můj přítel, budu mu všechno vyprávět.

Realita, tj. vyjadřuji přesvědčení, že se to opravdu stane.